

Parshat Toldot: The Selection between Emet and Sheker

(1) בראשית פרק כה

(יט) וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק: (כ) וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּקְהֶלֶת אֶת רִבְקָה בַת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדַן אֶרֶם אָחוֹת לְבֵן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה: (כא) וַיַּעֲתֶר יִצְחָק לִיקְוֹק לִנְכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עִקְרָה הוּא וַיַּעֲתֶר לוֹ יְקֹוֹק וַתְּהֵר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: (כב) וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי וַתִּלְדָּ לְדָרֶשׁ אֶת יְקֹוֹק: (כג) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּבֶטְנְךָ וְשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֶּעֶיךָ יִפְרְדוּ וְלֹאִם מִלְאִם יֵאֱמָר וְרַב יַעֲבֹד צַעִיר: (כד) וַיִּמְלְאוּ יְמִיהָ לְלֵדָת וְהִנֵּה תוֹמֵם בְּבֶטְנָהּ: (כה) וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוּנִי כִּלּוֹ כְּאֹדְרַת שְׂעֵר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֶשָׂו: (כו) וְאַחֲרָי כֵּן יָצָא אַחִיו וַיְדוּ אֶחְזָת בְּעֵקֶב עֶשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחָק בֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה בְּלֵדָת אֹתָם: (כז) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשָׂו אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שֵׂדָה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהָלִים: (כח) וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת עֶשָׂו כִּי צִיד בְּפִיו וְרִבְקָה אֲהָבָת אֶת יַעֲקֹב: (כט) וַיִּזַּד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֵא עֶשָׂו מִן הַשֵּׂדָה וְהוּא עֵינָף: (ל) וַיֹּאמֶר עֶשָׂו אֵל יַעֲקֹב הֲלֵעִיטְנִי נָא מִן הָאֲדָם הָאֲדָם הַזֶּה כִּי עֵינָף אֲנֹכִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אֲדָם: (לא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכַרָּה כִּיּוֹם אֶת בְּכֹרְתְךָ לִי: (לב) וַיֹּאמֶר עֶשָׂו הִנֵּה אֲנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלָמָּה זֶה לִי בְכֹרָה: (לג) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְּׂבִיעָה לִי כִּיּוֹם וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב: (לד) וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֶשָׂו לְחֶם וְנִזְיָד עֲדָשִׁים וַיֵּאֱכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיִּקֶּם וַיִּלְךָ וַיִּבֶז עֶשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה: ס

(2) רש"י בראשית פרק כה פסוק כז

(כז) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשָׂו - כָּל זְמַן שֶׁהָיוּ קְטַנִּים לֹא הָיוּ נֹכְרִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם וְאִין אָדָם מְדַקְדֵּק בָּהֶם מִה טִיבָם, כִּיּוֹן שֶׁנִּעְשׂוּ בְּנֵי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה זֶה פִּירֵשׁ לְבִתֵּי מִדְרָשׁוֹת זֶה פִּירֵשׁ לְעִבּוּדָה זֶה: וְיֹדַע צִיד - לְצוּד וְלִרְמוֹת אֶת אֲבִיו בְּפִיו, וְשׂוֹאֵלוֹ אֲבִי הַיֶּאֱכָר מַעֲשֵׂרִין אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֵת הַתְּבַן, כְּסִבּוֹר אֲבִיו שֶׁהוּא מְדַקְדֵּק בְּמַצּוֹת: אִישׁ שֵׂדָה - כְּמַשְׁמַעוֹ אָדָם בָּטֵל וְצוּדָה בְּקִשְׁתּוֹ חַיּוֹת וְעוֹפוֹת: תָּם - אִינוּ בָקִי בְּכָל אֱלֹהִים, אֲלֵא כְּלָבוֹ כֵּן פִּיּוֹ. מִי שֶׁאִינוּ חָרִיף לְרְמוֹת קְרוֹי תָּם: יָשֵׁב אֲהָלִים - אֲהָלוֹ שֶׁל שָׁם וְאֲהָלוֹ שֶׁל עֵבֶר:

(3) תלמוד בבלי מסכת שבת דף קד עמוד א

ואמת מלבן לבוניה? קושטא קאי, שיקרא לא קאי.

(4) בראשית פרק א

(א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: (ב) וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם: (ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר:

(5) בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה ב

ד' ר"ש בן לקיש פתר קריא בגליות, והארץ היתה תהו זה גלות בבל שנאמר (ירמיה ד) ראיתי את הארץ והנה תהו, ובהו זה גלות מדי (אסתר ו) ויבהילו להביא את המן, וחושך זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגירותיהן שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל, על פני תהום זה גלות ממלכת הרשעה שאין להם חקר כמו התהום מה התהום הזה אין לו חקר אף הרשעים כן, ורוח אלהים מרחפת זה רוחו של מלך המשיח, היאך מה דאת אמר (ישעיה יא) ונחה עליו רוח ה', באיזו זכות ממשמשת ובאה, המרחפת על פני המים בזכות התשובה שנמשלה כמים, שנאמר (איכה ב) שפכי כמים לבך. . .

(6) ויקרא רבה (וילנא) פרשת שמיני פרשה יג

ואת החזיר זו אדום והוא גרה לא יגר ושאינה מגדלת הצדיקים ולא די שאינה מגדלת אלא שהורגת אותם הה"ד (ישעיה מז) קצפתי על עמי חללתי נחלתי וגו' נחלתי ר"ע וחביריו. ד"א ואת הגמל זו בבל, כי מעלה גרה שגררה מלכות אחריה ואת הארנבת זו יון כי מעלה גרה שגררה מלכות אחריה ואת השפן זו מדי כי מעלה גרה שגררה מלכות אחריה ואת החזיר זו אדום והוא גרה לא יגר שאינה גוררת מלכות אחריה ולמה נקרא שמה חזיר שמחזרת עטרה לבעליה הדא הוא דכתיב (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה.